

Samen voor de jeugd in Zwijndrecht

#6

Nieuwsbrief Samenwerkingsagenda Kinderopvang, Onderwijs en Jeugd

December 2025

Samen maken we de cirkel rond

In Zwijndrecht zetten we ons als Vivera Wijkteam elke dag in om inwoners van Zwijndrecht zo goed mogelijk te ondersteunen bij vragen rondom zorg, opgroeien en opvoeden, financiën, wonen en inkomen.

Binnen het wijkteam werken jeugdprofessionals, maatschappelijk werkers en ervaringsdeskundigen zij aan zij. Zij zijn de spin in het web die de verbinding legt tussen gezinnen en onderwijs, kinderopvang, woningbouwverenigingen en alle lokale organisaties die zich bezighouden met het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. Want alleen door goed samen te werken, kunnen we écht verschil maken.

Oplossingen die werken

Bij elk kind dat moeite heeft om mee te komen, kijken we niet alleen naar het kind, maar naar het hele systeem eromheen. Daarbij hebben we het informele systeem, dat is het netwerk rondom het kind en het gezin en de buurt waarin ze wonen. En er is het formele systeem, zoals opvang en onderwijs, huisartsen en welzijnsorganisaties. Als wijkteam focussen we op het informele systeem en halen daar waar nodig de formele partners bij. We kijken naar de thuissituatie, de grootouders, de buurt. Soms is een ouder overbelast - zorgt moeder ook nog voor een zieke opa of oma - soms is het contact met school ingewikkeld of speelt er iets anders. Door met een brede blik te kijken, vinden we samen oplossingen die werken; dichtbij en laagdrempelig.

Even bijspringen

De ervaring leert dat hulp niet altijd groot of specialistisch hoeft te zijn. Soms is het genoeg als iemand uit het netwerk even meedenkt of een vrijwilliger bijspringt. zodat een ouder de huishoudelijke taken kan doen. Of gewoonweg even op adem kan komen. Zo normaliseren we hulp, maken we die toegankelijker en voorkomen we dat problemen groter worden.

Bouwen aan een netwerk

De manier waarop we als wijkteam werken, sluit naadloos aan bij de doelen van de Samenwerkingsagenda. We kijken eerst naar de leefomgeving van het kind en bouwen aan een netwerk rondom het kind en het gezin. Door nieuwsgierig te blijven naar elkaars werk en elkaar steeds beter te leren kennen, blijven we samen leren en groeien en kunnen we elkaars kennis en kunde beter en gericht inzetten.

Of het nu gaat om een kind dat niet naar school kan, een ouder die het even niet meer overziet of een school die vastloopt – het wijkteam is er voor iedereen. Samen zorgen we ervoor dat de cirkel rond is en bereiken we het beste voor Zwijndrechtse kinderen en hun gezinnen.

Marloes van Dongen
Manager Jeugd, Vivera Wijkteam Zwijndrecht

Ieder kind telt: samen in actie voor thuiszitters

Eén van de doelen van de Samenwerkingsagenda is het terugbrengen van het aantal thuiszitters. Want ieder kind hoort een plek te hebben waar het kan leren, groeien en zich veilig voelt. Edith de Bruin, programmaleider bij het Samenwerkingsverband, zet zich dagelijks in voor die kinderen die (tijdelijk) niet naar school gaan. Ze ziet hoe complex dit vraagstuk is – en hoe belangrijk samenwerking daarbij is.

Met de leerling in gesprek

Vier keer per jaar vraagt het Samenwerkingsverband aan alle scholen in Zwijndrecht hoeveel thuiszitters zij hebben. “Daarbij gaat het om ieder kind dat, om wat voor reden dan ook, niet naar school gaat. We kijken naar de individuele situaties van de kinderen en de achterliggende verhalen. En we willen zo snel mogelijk met de leerling in gesprek om samen te bekijken wat hij of zij nodig heeft om weer naar school te kunnen gaan. Daarbij maakt het niet uit of een leerling geoorloofd afwezig is of ongeoorloofd, iedere leerling telt.”

Problematiek vaak complex

In het voortgezet onderwijs bespreekt Edith met verschillende professionals iedere acht weken alle thuiszitters én leerlingen die mogelijk thuis komen te zitten. Daarbij ziet ze dat de problematiek bij thuiszitters vaak complex is. “Daarom zijn partners als wijkteam, hulpverlening, jeugdbescherming en leerplicht nauw betrokken. Iedereen kijkt vanuit zijn eigen vak, maar samen kunnen we echt verschil maken,” benadrukt Edith.

Drempel minder hoog

“Helaas zien we vaak dat als een leerling eenmaal niet meer over de drempel van de school komt, de weg terug erg lang is. Dan gaan we mogelijkheden bieden buiten de school, zoals onze lesplaats GOAL of afstandsonderwijs.

Bij beide lesvormen krijgen leerlingen een maatwerkprogramma op een andere locatie dan de eigen school. Hiermee proberen we de leerlingen weer stap voor stap richting het reguliere onderwijs te bewegen. Maar we proberen er vooral voor te zorgen dat het zo ver niet komt. Daarom willen we al in vroeg stadium in gesprek met leerlingen die niet goed mee kunnen op school. Daarnaast moedigen we scholen aan om de maatwerkprogramma's die we nu buiten de school aanbieden, in te richten binnen de eigen school. Zo wordt drempel naar onderwijs voor de leerling minder hoog.

Kijken naar wat wel mogelijk is

In de praktijk ziet Edith dat veel thuiszitters mentale problemen hebben. Daarom kijkt ze vooral naar wat voor de leerling wél mogelijk is. “Niet alles hoeft te draaien om overgaan of slagen. Soms past een andere school beter of een vorm van werken/leren. In de praktijk zien we dat het alleen al helpt als ze weer wat toekomst voor zich zien. Daar proberen we dan ook achter te komen in gesprekken met deze leerlingen. Alles om ervoor te zorgen dat een kind weer mogelijkheden voor zichzelf ziet.”

Vertrouwen

Wat Edith in de afgelopen jaren vooral heeft geleerd: “Hou het behapbaar voor de leerling. Bespreek mogelijkheden en geef ze vooral de tijd en ruimte om erover na te denken. Zodat ze zelf kunnen aangeven welke stappen ze willen zetten. En ook: “Een kind dat zich gezien voelt, krijgt weer vertrouwen. Dus laat ze weten dat ze niet vergeten zijn. Dat zij er óók toe doen.”

Vier jaar Samenwerkingsagenda: een terugblik

Saskia Emmerzaal is de beleidsmedewerker onderwijs bij de gemeente die zich bezighoudt met de Samenwerkingsagenda. Saskia is de afgelopen jaren voortdurend in gesprek geweest met de betrokken partijen. Ze blikt terug op bijna vier jaar Samenwerkingsagenda.

Samen in dezelfde richting

“Begin 2022 hebben we de eerste gesprekken gevoerd voor de Samenwerkingsagenda met de betrokken organisaties: scholen, opvang, leerplicht zorg- en welzijnsorganisaties. Het uitgangspunt was: het moet anders. Vele analyses en gesprekken volgden en eind 2024 leidde deze gezamenlijke inzet tot een belangrijk moment: alle betrokken partners ondertekenden het convenant 'Samenwerkingsagenda kinderopvang, onderwijs en jeugd'. Hiermee hebben we vastgelegd dat we met alle betrokken organisaties dezelfde richting kiezen en samen willen werken aan de veranderingen die nodig zijn voor een gezonde en veilige toekomst van onze jeugd.

Drie doelen

“Daarbij hebben we drie doelen gesteld: minder thuiszitters, minder inzet van individuele hulpverlening en geen kind meer de regio uit voor onderwijs of opvang. En om dat te bereiken hebben we de afgelopen drie jaar al heel veel ondernomen. Neem bijvoorbeeld de proeftuinen, waarmee we begin 2023 zijn gestart. Dit waren kleine testgroepen met professionals vanuit alle betrokken organisaties. Samen onderzochten zij in drie verschillende proeftuinen of we konden komen tot nieuwe werkwijzen die passen bij onze visie. Daarbij gaan we ervanuit dat we inzetten op het versterken van de leefomgeving van het kind en het gezin, en op de professionals zodat zij gezinnen laagdrempelig kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

Concrete acties

“De eerste proeftuin ging over taal. We hebben een groot onderzoek gedaan naar de taalvaardigheid van de jeugd in Zwijndrecht en naar alle activiteiten die we in de gemeente doen op het gebied van taalontwikkeling. Hierdoor weten we nu beter waar kinderen over struikelen of waarbij ouders ondersteuning nodig hebben. Daarmee kunnen we tot concrete acties komen om dit te verbeteren.

Drempels wegnemen

De tweede proeftuin ging over ‘ontschotten’. Veel professionals gaven aan dat ze elkaar soms niet goed weten te vinden of langs elkaar heen werken. In deze proeftuin brachten we zulke ‘drempels’ in kaart. En daarna onderzochten we wat er gebeurt als je die drempels wegneemt. Interessant is dat sommige drempels al direct verdwenen, doordat organisaties simpelweg met elkaar in gesprek gingen.

In de derde proeftuin werd onderzocht welke (zorg)professionals in de opvang en onderwijs worden ingezet en of dit genoeg is. Vanuit deze proeftuin is een rapport met adviezen opgeleverd, waar we nu aan werken.

Elkaar vinden

De proeftuinen zijn slechts één voorbeeld, er zijn nog vele andere samenwerkingen en initiatieven opgestart en dagelijks dragen vele professionals op de werkvloer bij aan de gestelde doelen. En het mooiste resultaat van de afgelopen vier jaar is misschien wel dat zoveel professionals in Zwijndrecht elkaar nu beter hebben leren kennen. Want goede samenwerking begint niet met beleid, maar met professionals die elkaar weten te vinden. En dát is de basis die nodig is om onze doelen te bereiken.”

Wil je meer weten over de resultaten van de proeftuinen? Kijk dan op:
www.zwijndrecht.nl/samenwerkingsagenda